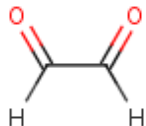

GLYOKSAALI

HTP-ARVON PERUSTELUMUISTIO

Yksilöinti ja ominaisuudet

CAS No	107-22-2
EEC No	605-016-00-7
EINECS No	203-474-9
Kaava	C ₂ H ₂ O ₂

Synonyymit	Biformaali Biformyyli Diformaali Diformyyli Etaanidiaali Etaanidioni 1,2-Etaanidioni Glyksaaliaaldehydi Oksaaliaaldehydi
Molekyylipaino	58,04
Sulamispiste	15°C
Kiehumispiste	51°C
Tiheys	1,14
Muuntokerroin	1 ppm = 2,37 mg/m ³ 1 mg/m ³ = 0,42 ppm

Glyksaali on kellertävä kiteinen aine. Sen vesiliuksilla on mieta hapahko haju. Se liukenee veteen ja etanoliin.

Varoitusmerkit	Xn
R-lauseet	20-36/38-43-68

Esiintyminen ja käyttö

Glyksaalia käytetään kemianteollisuudessa, paperi-, tekstiili- ja rakennusteollisuuden raaka-aineissa, lääke- ja väriaineissa, valokuvauskemikaaleissa, puusepänteollisuuden liimoissa, metallurgian mikrokooppisten näytteiden valmistuksessa sekä hajunpoistajana. Sitä käytetään myös nahkan parkituksessa ja kosmetiikan aineiden valmistuksessa sekä desinfiointiaineissa ja biosideissa. Sitä voi muodostua konepajojen leikkuunesteistä (Aalto-Korte työtoverineen, 2005).

Altistumistasoksi maatalouden ruiskutuksessa on laskennallisesti saatu 24 ug glyksaalia/m³ kuuden minuutin altistusaikana ja 32 ug glyksaalia/m³ viidentoista minuutin altistusaikana (WHO, 2004).

Aineenvaihdunta

Se imeytyy jossain määrin ainakin nieltynä ja ihon kautta. Se muodostaa aineenvaihdunnassa kokeellisesti oksaalihappoa glykolihiapon ja glyksaalihiapon kautta.

Terveysvaikutukset

Ihmisiä koskevat tiedot

Glyksaali ärsyttää ihoa, silmiä ja limakalvoja. Se voi myös herkistää ihoa.

Allergista ihottumaa on raportoitu etenkin hammashoidon ammateista (Kanerva työtovereineen, 2000; Aalto-Korte työtovereineen, 2005) ja muissa terveydenhuollon tehtävissä (Callies työtovereineen, 1985; Fousereau työtovereineen, 1992; Kiec-Swierczynska ja Krecisz, 2000); Uter työtovereineen, 2001).

Tapausselostuksen mukaan konepajan hiojalla kasvoihottuman aiheutti leikkunesteessä muodostunut glyksaali. Työpaikan ilman glyksaalipitoisuus oli 9,4 - 21 ug/m³ (Aalto-Korte työtovereineen, 2005).

Eläinkokeiden havainnot

Glyksaali ärsyttää ihoa ja limakalvoja sekä voimakkaasti silmiä. Se on kokeellisesti marsuilla osoittautunut herkistäväksi.

Glyksaalin välitöntä myrkyllisyyttä kuvaava LD50 suun kautta rotilla on 1100-2000 mg/kg ja ihon kautta marsuilla 6600 mg/kg. hengitysteitse LC50 on 2440 mg/m³ neljän tunnin altistuksessa rotilla.

Altistettaessa rottia pitoisuuksilla 0, 0,4, 2,0 ja 10 mg glyksaalia/m³ kuusi tuntia päivässä viitenä päivänä viikossa 29 päivän ajan havaittiin kahdella suurimmalla pitoisuudella kurkunpään pintasolukossa muutoksia (Cohen työtovereineen, 2006). Tutkijat esittivät, että ekstrapolaatioista ja varmuuskertoimista riippuen työilmaraja-arvoksi olisi asetettava 0,0003, 0,01 tai 0,03 mg/m³.

Juomaveden mukana annettu glyksaali on annoksilla 298-451 mg/kg 90 ja 180 päivän altistuksessa aiheuttanut munuaismuutoksia (Ueno työtovereineen, 1991).

Lisääntymisterveyttä selvitellessä tutkimuksessa alin annos, joka ei aiheuttanut kaniineilla vaikutuksia, oli 31 mg/kg (WHO, 2004).

Glyksaali on osoittautunut genotoksiseksi *in vitro* ja *in vivo* rotilla (WHO, 2004)

HTP-arvon perusteet

Glyksaalin työilmaraja-arvoa asetettaessa keskeisiä ovat sen ärsytysvaikutukset ja eläinkokeiden perusteella mahdolliset kasvainvaikutukset.

Työperäinen herkistyminen on kuvattu pitoisuudella 9,4 - 21 ug/m³. Raja-arvon asetannassa voidaan ottaa huomioon myös analogia muiden aldehydien, kuten formaldehydin (HTP 0,37 mg/m³, 8h), akroleiinin (0,23 mg/m³, hetkellinen), krotonaldehydin (0,29 mg/m³, 8h) ja glutaarialdehydin (0,42 mg/m³, hetkellinen) kanssa.

Kemian työsuojeluneuvottelukunta esittää, että glyksaalin työperäisiä haittoja voidaan vähentää asettamalla sen HTP-arvoksi 0,02 mg/m³ kahdeksan tunnin vertailuaikana.

Eri asettajien ilman epäpuhtauksien vertailu

Eri maissa on voimassa seuraavanlaisia työilman glyksaalipitoisuuden raja-arvoja.

Asettaja	Vuosi	Vertailuaika			Huomautus
		8 h	15 min	Hetkellinen	
		ppm	mg/m ³	ppm	mg/m ³

Suomi	2007	-	-	-	-	-	-	-
Ruotsi	2005	-	-	-	-	-	-	-
Norja	2003	-	-	-	-	-	-	-
Tanska	2005	-	-	-	-	0,2	0,5	-
Hollanti	2006	-	-	-	-	-	-	-
Saksa	2006	-	-	-	-	-	-	-
Englanti	2005	-	-	-	-	-	-	-
ACGIH	2006	0,042	0,1	-	-	-	-	-
EU	2006	-	-	-	-	-	-	-
Ehdotus, Suomi	2009	-	0,02	-	-	-	-	-

Viitteet

- Aalto-Korte, K; Mäkelä, E; Huttunen, M. ja muut (2005): Occupational Contact Allergy to Glyoxal, Contact Dermatitis 52, 276-281
- Callies, F; Taieb, M; Domont, A. ja muut (1985): A propos de trois cas cliniques d'eczema de contact a un dialdehyde contenu dans un produit disinfectant d'utilisation courante en hospital, Arch Mal Prof 2, 109-110
- Cohen, R; Steinmaus, C; Quinlan, P. ja muut (2006): Development of Permissible Exposure Limits. The California Experience, Int J Occup Environ Health 12, 242-247
- Fousereau, J; Cavelier, C; Zissu, D. ja muut (1992): L'allergie de contact professionnelle aux antiseptiques aldehydes en milieu hospitalier, Arch Mal Prof 53, 325-338
- Kanerva, L; Miettinen, P; Alanko, K. ja muut (2000): Occupational Allergic Contact Dermatitis from Glyoxal, Glutaraldehyde and Neomycin, Contact Dermatitis 42, 116-117
- Kiec-Swierczynska, M. ja Krecisz, B. (2000): Occupational Skin Diseases among the Nurses in the Region of Lodz, Int J Occup Med Environ Health 13, 179-184
- Ueno, H; Segawa, T; Hasegawa, T. ja muut (1991): Subchronic Oral Toxicity of Glyoxal via Drinking Water in Rats, Fundam Appl Toxicol 16, 763-772
- Uter, W; Schwanz, H; Lessmann, H. ja muut (2001): Glyoxal is an Important Allergen for Medical Cleaning Staff, Int J Hyg Environ Health 204, 251-253
- WHO (2004): Glyoxal. Concise International Chemical Assessment Document, WHO, Geneve, 43 s